

OCENJEVALNI OBRAZEC ZA VREDNOTENJE RAZLAGALNEGA SPISA**DRŽAVNO TEKMOVANJE V ZNANJU SLOVENŠČINE
ZA CANKARJEVO PRIZNANJE 2019/2020
8. in 9. razred OŠ****Igor Karlovšek: Preživetje
Geniji z nasmehom (skupina avtorjev)**

Ta obrazec po tekmovanju vstavite v žigosani list A3, na katerega je tekmovalec napisal razlagalni spis. Obrazca ne ločujte od spisa, da ne pride do zamenjave.

ŠIFRA TEKMOVALCA: _____

Ime in priimek prvega ocenjevalca: _____

Ime in priimek drugega ocenjevalca: _____

DOSEŽENE TOČKE: A: _____ B: _____ C: _____ Č: _____

Kriteriji	1. ocenjevalec	2. ocenjevalec	Doseženo število točk
A Razumevanje – do 20 t			
Naslov (v povezavi s sporočilnostjo oz. pisanje v skladu z naslovom – rdeča nit) – do 2 t			
Podrobna razlaga Karlovškovega pisma v povezavi z obema knjigama – do 9 t			
Relevanten primer poguma in preživetja iz Genijev – do 6 t			
Jezikovna prepričljivost obeh del za mladega bralca – do 3 t			
SKUPAJ A			

B Uporaba književnega znanja – do 10 t			
Relevantni podatki o avtorjih obeh del (za vsakega do 2 t) – do 4 t			
Podatki o knjigah Preživetje in Geniji z nasmehom (za vsako do 2 t) – do 4 t			
Ustrezna raba literarnovednih pojmov – do 2 t			
SKUPAJ B			

C Prepričljivost osebnega odziva – do 10 t			
Vrednotenje Karlovškovega pisma (odgovori na njegova vprašanja) – do 4 t			
Povezava piščevega sveta (vseh treh besedil) s svojim svetom (aktualizacija/vrednotenje) – do 3 t			
Izvirnost in ustvarjalnost pisanja – do 3 t			
SKUPAJ C			

Č Zgradba besedila in jezikovna pravilnost – do 10 t			
Upoštevana ustrezna zgradba – do 3 t			
Upoštevana jezikovna pravilnost – do 4 t			
Upoštevana slogovna ustreznost – do 3 t			
SKUPAJ Č			

Pripombe, komentarji (ocenjevalec lahko zapiše svoja opažanja, ki so podlaga za razpravo komisije):

Datum:

Predsednik državne komisije:

MERILA ZA VREDNOTENJE RAZLAGALNEGA SPISA

Igor Karlovšek: Preživetje
Geniji z nasmehom (skupina avtorjev)

8. in 9. razred OŠ

A RAZUMEVANJE – do 20 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

Opomba: Vse naloge, ki niso zgolj reprodukcija obnov, odgovorov na posamezna vprašanja, ampak se odgovori zrealijo v kompleksnem razmišljanju tekmovalca – analiziranje, sintetiziranje, vrednotenje posameznih prvin – si zaslužijo najvišje število točk. Če le-tega ni, učenec v razdelku Razumevanje ne more prejeti več kot polovico točk.

Opomba: Tekmovalec/tekmovalka odgovarja na vprašanja: v prvi vrsti, kaj meni bralcu/svetu sporočajo prebrana besedila, kako jih dojemam, v povezavi s pismom pa tudi, katera vprašanja pred nas postavlja avtor sam. Zato ni dovolj, da tekmovalec samo povzema teme, vsebino, motive posameznih besedil (za to lahko dobi do polovico točk), ampak mora to povezati s sporočilom vseh besedil.

Navedene iztočnice služijo kot pomoč pri utemeljevanju posameznih sporočilnih plasti besedil; to so lahko izrazito subjektivna razmišljanja, ki zdržijo ob ustreznih argumentih iz besedil, ne zadostujejo samo literarnoteoretične razlage/povzetki oz. vnaprej naučene formulacije.

Naslov v povezavi s sporočilnostjo – do 2 t

Poveže sporočilo obeh knjig in pisma z danim naslovom spisa ali s svojim naslovom.

Podrobna razlaga Karlovškovega pisma u povezavi z obema knjigama – do 9 t (za vsako delo do 3 t)

Karlovškovo pismo poveže s Simonovo zgodbo (ključne besede: pogum, preživetje, samota, sladka skrivnost, vpliv staršev na odločitve najstnika, njihove vloge, genij ...); npr. razmišlja, kaj je zanj preizkus poguma, vloga mame in očeta, vpliv strahu na naše odločitve; kaj pomeni biti sam – kako se živi v samoti, drugače (čemu, kaj so prednosti/slabosti ...).

Sporočilo Genijev¹ in Preživetja zapiše in utemeljuje s primeri, pri Genijih iz katerekoli zgodbe ali večih zgodb, poveže z vsebino pisma.²

Relevanten primer poguma in preživetja iz Genijev – do 6 t

Izbere in predstavi pripoved iz Genijev ter zazna in pojasni povezovalna elementa z romanom Preživetje (ključni besede pogum, preživetje) – do 6 t (za vsakega po 3 t).

Npr. glede na socialno-psihološko naravnost sta romanu Preživetje blizu kratki pripovedi Vsiljivec (Polona Glavan) ter Hud dan v mojem lajfu (Janja Vidmar) – glavni junakinji (Pika, Eva) se tako kot Simon znajdetata pred življenjsko spremembo – položaj se jima poslabša, samopodoba je omajana in treba je nekaj ukreniti – preživeti (bolj ali manj pogumno) glede na novo nastalo situacijo (prihajajočega dojenčka/dioptrijo in varovanje mlajšega brata/enomesečno bivanje ter kriminalce v gozdu ...).

Jezikovna prepričljivost obeh del za mladega bralca – do 3 t

Pojasni slog in jezik pisanja v obeh delih: predstavi jezik/slog pisanja v obeh delih (sodobni jezik, sleng, živost, humornost/komičnost); v Preživetju ni veliko metaforike, napetost drži z dramatičnostjo v knjižnem jeziku. Razmišlja, ali je tudi jezik nekaj, kar besedilo približa bralcem, je za bralca lažje razumljivo. Zapisi so lahko konkretni, saj so jezikovno in slogovno kratke zgodbe iz Genijev na drugi strani večplastne.

¹V pomoč (na kratko): V antologiji Geniji z nasmehom so zbrana tematsko zelo različna izvorna kratkoprozna besedila sodobnih slovenskih (mladinskih) avtorjev. Razlikujejo se tudi po jezikovnih značilnostih, načinu upovedovanja, starosti glavnih književnih likov ... Vsaka od zgodb zbudi neko čustvo: žalost, hrepenenje, osamljenost, smeh in razigranost ter nešteto občutij, ki so nekaj vmes ... Zgodbe so takšne, kakršna so tudi naša življenja: so otožne in so tudi ne neskončno brezskrbne. Nekatere so časovno oddaljene, druge odpirajo vprašanja sodobnih problemov, spet tretje so brezčasne. V prav vse zgodbe je položena večna skrivnost, da je namreč odraščanje hkrati naporno in tudi neznanško lepo obdobje življenja. Ali kot je napisala Maja Novak: "Če te pri sedemnajstih vprašajo kaj občutljivega ali osebnega, zamahneš z roko in rečeš: "Whatever." Ali: "Itak." "Kr neki." "Brez veze." In še največkrat si tiho kakor miš. Ne zato, ker bi ti bilo nerodno (seveda ti je za umreti nerodno), temveč zato, ker marsičesa niti sam sebi ne znaš razložiti tako, da bi čemu koristilo. Samo nekakšne sličice, nekakšni nemi filmčki se ti vrtijo v možganih namesto razumnega stavka. Torej hliniš brezbržnost in nazadnje te je najbolj sram spoznanja, da se sploh še ne znaš prav izražati. To je siten občutek – tako zelo zoprni, da nekateri najstniki iz čistega obupa začnejo prebirati knjige, da bi dognali, kako naj opišejo tisto, kar nosijo v sebi. Bukve včasih pomagajo." (Novak 2006: 218). Izr. prof. dr. Dragica Haramija.

(https://books.google.si/books/about/Geniji_z_nasmehom.html?id=AbBJAQAACAAJ&redir_esc=y)

² Opomba: Iz pisma morajo tekmovalci opaziti/komentirati vsaj naslednje dele (in iz tega vleči paralele z obema knjigama):

... je sladka skrivnost, ki jo na srečo razume vsak bralec po svoje

Preživetje je moj odziv na strah in pogum ...

... geniji po preživetju? ...

... kaj je resnični preizkus poguma ...

In komu sem namenil Črnega Petra? (Simonov oče je sprožilec celotne zgodbe)

Je morda Cankarjevo tekmovanje dokaz vašega poguma? Igra torej moj roman vlogo Simonovega očeta?

B UPORABA KNJIŽEVNEGA ZNANJA – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

Navede podatke o avtorjih – do 4 točke

Igor Karlovšek je pisatelj, scenarist, odvetnik. Snov v njegovih romanih je najpogosteje družbeno aktualna, črpa jo iz vsakdanjega življenja. Kot odvetnik se vsak dan ukvarja z različnimi družbenimi problemi, z ljudmi, ki hodijo po robu, raznovrstnim kriminalom, zato pravimo, da je motiv za njegove romane največkrat racionalne narave. Dela: Matej, Teci, Mojca ... Prejel je večernico za roman Gimnazijec. – do 2 t

Podatki o izbranih avtorjih iz Genijev z nasmehom. – do 2 t

Navede podatke o knjigah – do 4 točke

Geniji: izbor kratke proze (Geniji: kratkoprozna zbirka slovenskih ustvarjalcev za najstnike); žanrsko različne zgodbe; leto izida; mnenja o izboru, antologiji; razlaga kritik in zapisov o zbirki, npr. spremna beseda izr. prof. dr. Dragice Haramija; o pisateljih: npr. podatki iz spremne besede, s spletne strani, iz Šolskega albuma slovenskih pisateljev; druge zanimive podrobnosti o delu. – do 2 t

Preživetje: mladinski roman, prikaz najstnika, ki izstopa, ki se zna postaviti zase, a ima visoko razvite moralne vrednote. Navede leto izida (2018), nominacijo za večernico, črpa iz virov, mnenj o knjigi, kritik. Navede druge zanimivosti, npr. avtobiografski elementi v knjigi. – do 2 t

Ustrezno in natančno uporablja literarnovedne pojme – do 2 točki

Mladinski roman, zbirka kratkih zgodb, proza, pismo, književna oseba, pripovedovalec, tema, sporočilo, književni prostor in čas, jezik, slog (besedišče, živost pripovedovanja, humor ...), sodobna književnost.

C PREPRIČLJIVOST OSEBNEGA ODZIVA – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

Vrednoti pismo – do 4 točke

Ob vrednotenju se osredotoči na vprašanja, ki (si) jih avtor postavlja v pismu.

Poveže avtorjev in svoj svet – do 3 točke

Razmišljajo o sporočilu knjige, o tem, da je življenje sestavljeno iz uspehov in padcev, kaj je pogum in kdo je pogumen, se opredeli do vloge mame, ali jo tudi sam vidi/ocenuje kot pogumno, vloga očeta, ali je res Črni Peter, izpostavi idole mladih; pri tem izhaja iz sebe, svojih izkušenj in spoznanj.

Piše izvirno in ustvarjalno – do 3 točke

Svojo izvirnost in ustvarjalnost pokaže z domiselnim, zanimivim in prepričljivim pristopom.

Č ZGRADBA BESEDILA IN JEZIKOVNA PRAVILNOST – do 10 točk

Ustrezna zgradba – do 3 točke

3 t – za logično členjeno in koherentno besedilo, ustrezno navajanje virov;

2 t – za logično členjeno in deloma nekoherentno besedilo ali nasprotno, pomanjkljivo navajanje, ni virov;

1 t – za deloma nelogično členjeno in deloma nekoherentno besedilo, virov ni/so neustrezni.

Jezikovna pravilnost – do 4 točke

4 t – za jezikovno brežhibno nalogo z le nekaj drobnimi napakami;

3 t – za jezikovno dobro nalogo z le nekatere vrste napakami, ki se v glavnem ne ponavljajo;

2 t – za jezikovno šibko nalogo z raznovrstnimi napakami, ki se ne ponavljajo;

1 t – za jezikovno šibko nalogo z raznovrstnimi napakami, ki se ponavljajo.

Slogovna ustreznost – do 3 točke

3 t – za slogovno brežhibno nalogo (poimenovalna, upovedovalna/slovnično-skladenjska ustreznost, koherentnost besedila – »rdeča nit«) z le nekaj drobnimi napakami;

2 t – za slogovno dobro nalogo z le nekatere vrste napakami, ki se ne ponavljajo;

1 t – za slogovno šibko nalogo z raznovrstnimi napakami, ki se ponavljajo.

